

RV PSALMIT. VANHURSKAAN TUSKA JA YLISTYS

R RAAMATTUTUNNIT, <https://genfibeta.weebly.com/r.html>
(genfibeta.weebly.com/ muuttuu myöhemmin gen.fi/-osoitteeksi)

RV VANHA TESTAMENTTI, <https://genfibeta.weebly.com/rv.html>

RV Psalmit. Vanhurskaan tuska ja ylistys,
<https://genfibeta.weebly.com/rv-psalmit-vanhurskaan-tuska-ja-ylistys.html>

SISÄLLYSLUETTELO

1. Psalmien kirjan nimi ja käyttötarkoitus
 - 1.1 Ylistyslaulukirja
 - 1.2 Rukouskirja
 - 1.3 Uskonopin kirja Messiaasta
 - 1.4 Runokirja
 - 1.5 Virsikirja
 - 1.6 Jumalan sanan kirja
 - 1.7 Pelastushistorian ja koko raamatun tiivistelmä
2. Martti Lutherin johdanto Psalttariin
3. Psalmiryhmät
 - 3.1 Psalmien lukumäärä ja aakkospsalmit
 - 3.2 Kirjoittajat
 - 3.3 Psalmien jako sisällön mukaan
 - 3.4 Matkalaulut
 - 3.5 Psalmit antavat rukoilijalle sanat
 - 3.6 Messiaspsalmit
 - 3.7 Psalmien jako viiteen kirjaan

1. PSALMIEN KIRJAN NIMI JA KÄYTTÖTARKOITUS

1.1 YLISTYSLAULUKIRJA

Psalmien kirjan hepreankielinen nimi (**tehilim**) tarkoittaa "ylistyksset" eli "ylistyslaulut". Sana johtuu intensiivi- eli tehostusmuotoisesta (piel) **hilel**-verbistä, jonka merkitys on ylistää. Verbijuuri **halal** tarkoittaa korottamista ja ylös nostamista.

Vertaa √ **חָלַל** **חָלַל** chalal v. (141x) häpäistä, vetää pyhä maahan ja sontaan, profanoida eli maallistaa Jumala, raiskata, lävistää

1 Kuka uskoo meidän saarnamme, kenelle Herran käsivarsi ilmoitetaan?

2 Hän kasvoi Herran edessä niin kuin Vesa, niin kuin juuri kuivasta maasta. Ei ollut hänellä vartta eikä kauneutta; me näimme hänet, mutta ei ollut hänellä muotoa, johon me olisimme mielistyneet.

3 Hän oli ylenkatsottu, ihmisten hylkäämä, kipujen mies ja sairauden tuttava, jota näkemästä kaikki kasvonsa peittivät, halveksittu, jota emme minäkään pitäneet.

4 Mutta totisesti, meidän sairautemme hän kantoi, meidän kipumme hän sälytti päällensä. Me pidimme häntä rangaistuna, Jumalan lyömänä ja vaivaamana,

5 mutta hän on haavoitettu (**mecholal**, "häpäisty, lävistetty") meidän rikkomustemme tähden, runneltu meidän pahojen tekojemme tähden. Rangaistus oli hänen päällensä, että meillä rauha olisi, ja hänen haavojensa kautta me olemme parannetut. (Jes. 53:1–5)

Samasta sanasta tulee myös tuttu halleluja (**halleluja**), joka tarkoittaa: "Ylistäkää HERRAA!" Halleluja-sana esiintyy VT:ssa vain Psalmien kirjassa, Psalmeissa 104–150 yhteensä 23 kertaa.

UT:ssa halleluja-sana (kreik. ᾠληλουϊα halleluuiaa) esiintyy vain Ilmestyskirjan luvussa 19 neljä kertaa. Yhteensä halleluja-sana esiintyy Raamatussa 27 kertaa ($3 \times 9 = 3 \times 3 \times 3 = 3^3$ [kolme potenssiin 3]). Psalmien kirja – ja lopulta koko Pyhä Raamattu – on kolmiyhteisen ja kolminkertaisesti pyhän Jumalan ylistyslaulujen kirja.

תְּהַלְלִים תְּהִלִּים
הַלֵּל הִלֵּל
הָלַל הִלֵּל
חַלֵּל חַלֵּל
מְחַלֵּל מְחַלֵּל
הַלְלוּ-יְהוָה הַלְלוּ יְהוָה

1.2 RUKOUSKIRJA

Psalmeista käytetään myös nimitystä "rukous" (**tfila**, Ps. 72:20). Rukous-sana kertoo myös keskeisen Psalmien kirjan tehtävän: se on rukouskirja. Psalttari antaa Jumalan lapselle sanat, joilla ilmaista peittelemättä ja kaunistelematta niin sydämen syvin epätoivo, masennus, katkeruus, viha, pelko, syyllisyys ja katumus kuin toivo, ilo, kiitos ja ylistyskin.

תְּפִלָּה תְּפִילָה

Daavidin, Iisain pojan, rukoukset, on saatettu valmiiksi.
(Ps. 72:20, raakakäännös)

כָּלוּ תְּפִלוֹת־דָּוִד בְּיַשְׁי:
תהלים ע"ב כ'

כָּלוּ תְּפִילָה v. (206x) tulla valmiiksi, loppua, päättyä
tx: pu. perf. mon. 3. c.

Vertaa 1. Moos. 2:1 וַיְכַלּוּ

1.3 USKONOPIN KIRJA MESSIAASTA

Heprean rukous-sana (tfila) johtuu verbistä **hitpalel**-verbistä. Hitpalel tarkoittaa välittäjänä toimimista riidan kahden eri osapuolen välillä. Verbimuotona se on samalla sekä tehostava (intensiivinen) että kahden välistä suhdetta (resiprookkinen) kuvaava.

הַתְּפִלָּה הַתְּפִלָּל

Rukouksen alkujuuri ja tehtävä on se, että siinä lähestytään meidän syntiemme tähden meihin kiivastunutta ja vihastunutta Jumalaa. On siis olemassa riita pyhän Jumalan ja syntisen ihmisen välillä. Jeesuksen antaman sovitusuhrin eli Hänen ristinverensä kautta, se on Välittäjän kautta, vihastunut Isä kuitenkin lepytetään. Ilman Jeesuksen ristinverta – siihen ja Ristin Miehen nimeen vetoamista, uskomista ja turvaamista – rukoukset eivät ole oikeita.

16 Te ette valinneet minua, vaan minä valitsin teidät ja asetin teidät, että te menisitte ja kantaisitte hedelmää ja että teidän hedelmänne pysyisi: että mitä ikinä te anotte Isältä minun nimessäni, hän sen teille antaisi.
(Joh. 15:16)

Psalmien kirja on uskonopin ja iankaikkisen pelastuksen kirja, joka johtaa meidät Herramme Jeesuksen Kristuksen ristin, tyhjän haudan ja taivaallisen kuninkuuden muistamiseen ja uskomiseen.

Katso H2 פלל palal (84x) toimia välittäjänä, <https://genfibeta.weebly.com/h2-pll.html>

1.4 RUNOKIRJA

Ps. 72:20 kertoo, että Daavidin runoilemia psalmeja on jossain historian vaiheessa koottu yhteen, ja tässä kohtaa Daavidin runomuotoiset rukoukset ovat päättyneet. Myöhemmin kokoamis- ja muokkaustyötä on kuitenkin jatkettu, ja niinpä me löydämme Psalmin 72 jälkeen Psalmtarista vielä monta Daavidin virttä eli psalmia, esim. Ps. 101, 103 jne.

Psalmien runomuodoista voi mainita erityisesti rinnakkaisuuden eli parallelismin (esim. Ps. 103:8, 9–10). Parallelismi voi olla myös vastakohtaisuutta (esim. Ps. 37:21). Myös alfabeettisyys on yksi runouden muoto. Katso jäljempänä kohta 3.1.

8 HERRA on sääliväinen (laupias) ja lahjaksi antava (armahtavainen),
"pitkäsieraiminen" (hidas vihaan, pitkämielinen) ja
liittouskollisuuden suuri (armossa suuri).

9 Ei hän aina riitele eikä kätkeydy (tai: pidä vihaa) ikuisesti.

10 Ei hän tee meille syntiemme mukaan eikä "saata valmiiksi"
(kosta) meille pahojen tekojemme mukaan.
(Ps. 103:8–10, raakakäännös)

רַחֻם וְחַנוּן יְהוָה
אֶרְךְ-אֲפַיִם וְרַב-חֶסֶד:
לֹא לְנִצָּח יִרְיב וְלֹא לְעוֹלָם יִטּוֹר:
לֹא כַחַטָּאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ
וְלֹא כְעֹנֹתֵינוּ גָמַל עָלֵינוּ:
תְּהִלִּים ק"ג ח'-'י'

√ נָטַר נָטַר natar v. (9x, 3. Moos. 19:18) vartioda, kätkeä,
piilottaa sydämensä (kantaa kaunaa tai vihaa).

Tx: pa. impf. yks. 3. mask.

Vertaa √ נָצַר נָצַר natsar v. (61x) vartioda, varjella

√ נָקַר נָקַר nakar v. (6x) vartioda määrää (?):
kaivaa pois, tehdä aukko

Katso H2A Kirjainryhmät, <https://genfibeta.weebly.com/h2a-kirjainryhmat.html>

21 Jumalaton ottaa lainan eikä maksa,
mutta vanhurskas on armahtavainen ja antelias. (Ps. 37:21)

לְוָה רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלֹם
וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן:
תְּהִלִּים ל"ז כ"א

1.5 VIRSIKIRJA

Psalmeihin viitataan alkutekstissä useimmiten **mizmor**-sanalla. Siitä saamme taas yhden näkökulman Psalttariin: se on soitinten säestyksellä esitettyjen virsien eli hengellisten laulujen kirja. Mizmor-sanaa käytetään vain Psalmien kirjassa (57 kertaa). Se johtuu intensiivi- eli voimaperäisyyden esiintyvistä **zimer**-verbistä, joka tarkoittaa soittamista tai soitinten säestyksellä laulamista.

Hepreankielinen Vanha testamentti eli **Tanach** käännettiin noin 200 eKr. kreikaksi. Se tapahtui Egyptin Aleksandriassa. Diasporassa eli hajaannuksessa elävät juutalaiset eivät enää osanneet hepreaa tai ymmärtäneet edes arameaa, jolla hepreankielinen teksti synagogassa selitettiin. Tähän kreikankieliseen Septuagintaan ("seitsemänkymmentä", LXX) otettiin juutalaisen seurakunnan virsikirjan nimeksi juuri tuota soittoa tai soittimien säestyksellä esitettyä laulua (mizmor) tarkoittava sana "psalmos" (kreik. ψαλμός ψαλμος), monikko "psalmoi" eli Psalmit.

Kreikan psalmos-sanasta johtuu myös arameankielisessä Danielin kirjan kolmannessa luvussa esiintyvä sana "psalitari" eli kanteleen tyyppinen kielisoitin. KR 1992 kääntää tämän kreikasta arameaan lainatun **psanterin**-

sanan sanalla "luuttu", kuten myös Ps. 150:4:ssä esiintyvän kielisoittimet-sanan (hepr. **minim**). Psalttari-sanaa käytetään soittimen lisäksi myös koko Psalmien kirjan rinnakkaisena nimenä.

מְזֻמֹּר מְזֻמֹּר
 תְּנִיף תְּנִיף
 זִמְרָה זִמְרָה
 פְּסַנְתְּרִין פְּסַנְתְּרִין
 מִנִּים מִנִּים

1.6 JUMALAN SANAN KIRJA

Psalmien kirja alkaa Jumalan sanan tutkimisen ylistämisellä.

1. Autuas se mies,
 joka ei ole vaeltanut jumalattomien neuvossa
 eikä jäänyt seisomaan syntisten tielle
 eikä istunut kerskailijoiden (so. pilkkaajien) asunnossa,
2. vaan hänen halunsa on HERRAN Toorassa,
 ja hänen Toorassaan (so. Tooraansa) hän lausuu päivin ja öin.
 (Ps. 1:1–2, raakakäännös)

אֲשֶׁר־יֵהְיֶה אִישׁ 1
 אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בְּעֵצַת־רְשָׁעִים
 וּבְדַרְךְ־חַטָּאִים לֹא עָמַד
 וּבְמוֹשָׁב־לְצִים לֹא יָשָׁב:

כִּי אִם בְּתוֹרַת־יְהוָה חִפְצוֹ 2
 וּבְתוֹרָתוֹ יְהַגֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה:

Raamatun pisin luku, Psalmi 119, ylistää Jumalan sanaa ja lakia.

1. Autuaat ne, joiden tie on nuhteeton,
jotka HERRAN Toorassa vaeltavat!
2. Autuaat ne, jotka noudattavat hänen Todistuksiaan,
jotka etsivät häntä koko sydäimestä,
3. jotka eivät (totisesti) vääryyttä tee,
(vaan) kulkevat hänen Teissään!
4. Sinä olet käsenyt Tehtäväsi tarkoin noudattavaksi.
5. Oi, jospa minun tieni olisivat järjestykseen asetetut
noudattamaan sinun Säädöksiäsi! (Ps. 119:1–5, raakakäännös)

אֲשֶׁר־יִמְי־דָּרָךְ 1
הֵהָלְכִים בְּתוֹרַת־יְהוָה:

אֲשֶׁר־יִנְצְרִי־עֲדָתוֹ 2
בְּכָל־לֵב יְדַרְשׁוּהוּ:

אֵף לֹא פָעֵלוּ עוֹלָה 3
בְּדַרְכּוֹ הֶלְכוּ:

אֵתָה צְוִיָּתָה פְקֹדֶיךָ לְשֹׁמֵר מְאֹד: 4

אֲחֲלִי יִכְנוּ דַרְכִּי 5
לְשֹׁמֵר תִּקְוֶיךָ:

Psalmista 119 löytyy myös yksi tärkeistä Pyhän Raamatun ehdottomasta auktoriteetista eli arvovallasta ja totuudellisuudesta kertova kohta.

160 Sinun Sanasi Pää (so. Alku, Lähde, Kokonaisuus) on Totuus,
ja sinun Vanhurskautesi Oikeus pysyy iankaikkisesti.”
(Ps. 119:160, raakakäännös)

160 רֵאשׁוּ דְבָרָךְ אֱמֶת
וְלְעוֹלָם כָּל־מִשְׁפַּט־צְדָקָךְ:

Samoin Psalmissa 119 on monelle rakas kohta:

105 Sinun Sanasi on Lamppu minun jalalleni
ja Valo minun polulleni. (Ps. 119:105)

105 נֵר לְרַגְלִי דְבָרָךְ
וְאוֹר לְנִתְיָבְתִי:

1.7 PELASTUSHISTORIAN JA KOKO RAAMATUN TIIVISTELMÄ

Psalmiin kirjassa ovat läsnä kaikki Raamatun pääkohdat: luominen, syntiinlankeemus, vedenpaisumus, Aabraham, Joosef, Mooses, Egyptin orjuudesta pakeneminen, temppelipalvelus, kuninkuus, pakkosiirtolaisuus ja sieltä palaaminen.

Usein psalmeissa kerrataan kuningas Daavidin elämänvaiheita. Mutta ennen kaikkea siellä puhutaan Messiaasta, Herrasta Jeesuksesta Kristuksesta. Psalmit kertovat tietyin kohdin jopa tarkemmin kuin evankeliumit Jeesuksen elämästä. Kun UT:ssa kerrotaan Jeesuksen rukoilleen, niin psalmeista me voimme lukea, mitä hän rukoili. Kun evankeliumeissa kerrotaan Jeesuksen ristiinnaulitsemisesta, niin psalmeista me voimme lukea, mitä hän tunsu ja ajatteli. Psalmeissa on myös erityisen vahvasti esillä Herran kuninkuus ja vanhurskas tuomio kaikkea syntiä, jumalattomuutta, pahuutta ja epäoikeudenmukaisuutta vastaan.

2. MARTTI LUTHERIN JOHDANTO PSALTTARIIN

Uskonpuhdistajamme Martti Luther (s. 10.11.1483, k. 18.2.1546) opettaa Psalmiin kirjoista seuraavaa:

"Sillä tästä (Psalmtarista) näemme [...] mitä itse kaikkein pyhäin pää on tehnyt ja kaikki pyhät vielä tekevät, miten he asettuvat Jumalaa kohtaan, hänen ystäviänsä ja vihollisiansa kohtaan, kuinka he käyttäytyvät kaikessa vaarassa ja kärsimisessä.

(Psalttari) niin selvästi ennustaa Kristuksen kuolemasta ja ylösnousemisesta, kuvailee hänen valtakuntaansa ja koko kristikunnan asemaa ja olemusta, että sitä hyvin saattaisi kutsua pieneksi Raamatuksi, jossa kaikki, mikä on koko Raamatussa, mitä kauneimmin ja lyhyimmin on koottu ja tehty kauniiksi käsikirjaksi (lat. enchiridion [-chī-]). Minusta näyttää, kuin olisi itse Pyhä Henki ottanut vaivaksensa koota lyhyen Raamatun ja esimerkkikirjan koko kristikunnalle eli kaikille pyhille, niin että sillä, joka ei taitaisi lukea koko Raamattua, olisi kuitenkin melkein koko Raamatun sisällös tässä pienessä kirjassa." (Psalttarin esipuhe v. 1531. "Esipuheet Pyhän Raamatun kirjoihin", suom. Juho Koskinen. Helsinki 1903).

Myös seuraavat ajatukset ovat tuosta Lutherin Psalttarin esipuheesta:

”Psalmeissa kuulemme erityisen paljon pyhien suorasanaista puhetta ja rukousta – muissa kirjoissa on enemmän historiallista kuvailua. Ja puheenlahja on kaikkein voimallisim ja jaloin ihmisen lahja. Psalmeissa saamme kohdata – emme ainoastaan tavallista ihmisen puhetta vaan erityisesti – pyhän ihmisen (so. Poika Jeesus Kristus, toim. huom.) sydämen puhetta Jumalan kanssa. Ja kaikkein parasta on kuulla ja katsella ihmisen sydäntä ja hänen sydämensä aarretta.

Ihmissydän on kuin rajulla merellä seilaava laiva, jota myrskytuulet maailman neljältä kulmalta ajelevat. Psalmeissa saamme eniten kohdata niitä sydämiä, jotka ovat myrskyjen riepottelemia. On siellä myös iloitsevien ja riemuitsevien sydämien puhetta.

Ylistyspsalmeissa näemme pyhään sydämeen aivan kuin kauniiseen huvipuistoon, kuin itse taivaaseen – kuinka kauniita ja "sydän-suloisia" kaikenlaisten kauniiden ja iloisten ajatusten kukkia Jumalasta ja hänen hyvistä töistensä siellä noudetaan maasta! Ja päinvastoin, mistä löydämme synkkämielisimpiä ja valittavampia sanoja murheesta kuin valituspsalmeista? Näemme pyhään sydämiin ikään kuin ne olisivat helvetissä. Eikä kukaan voi esittää niin elävästi pelkoa ja toivoa, kuin mitä Psalttarissa on tehty.”

Luther kehottikin lukemaan psalmeja polvillaan eli samalla rukoilemaan.

3. PSALMIRYHMÄT

3.1 PSALMIEN LUKUMÄÄRÄ JA AAKKOSPSALMIT

Heprealaisen tekstin mukaan Psalmeja on 150. Se on Raamatun laajin kirja lukujen mukaan laskettuna. Seuraavaksi eniten lukuja on Jesajan kirjassa, jossa niitä on 66 – yhtä monta kuin koko Raamatussa kirjoja.

Psalmiin kirjasta löytyy myös Raamatun pisin luku, Psalmi 119. Se on ns. alfabeettinen eli aakkosellinen psalmi, jossa heprealaisen aakkosjärjestyksen mukaisesti jokaisella kirjaimella alkaa aina 8 jaetta. Kun hepreassa on 22 kirjainta, niin kertolaskusta 22 x 8 saamme lopputulokseksi 176, joka on Psalmin 119 jakeiden määrä. Muita alefbet-psalmeja ovat esim. Ps. 9, Ps. 25, Ps. 34. Näissä muissa aakkospsalmeissa kullakin heprean kirjaimella alkaa yksi tai kaksi jaetta.

Septuagintassa eli kreikankielisessä VT:ssa psalmit on jaoteltu eri tavalla kuin Tanachissa. Psalmit 9 ja 10 ovat siinä yhtenä psalmina (LXX Ps. 9). Heprealainen Ps. 147 on puolestaan jaettu kreikankielisessä Raamatussa kahdeksi psalmiksi (LXX Ps. 146 ja Ps. 147). Lisäksi Septuagintassa on "ylimääräinen" psalmi, Ps. 151, jota Tanachissa ei ole.

Kreikankielisen VT:n tutkijan onkin oltava tarkkana, että löytää ja lukee juuri etsimänsä psalmin; järjestysluku LXX:ssa on useimmiten (Ps. 11 – Ps. 146) yhtä pienempi kuin Tanachissa, jonka lukunumerointia nykyiset käännökset yleensä seuraavat.

Psalmit Septuagintan mukaan. Psalmien ja oodien kirkollinen suomennus.
Ortodoksisen kirjallisuuden julkaisuneuvosto ja Suomen Piiphiaseura 2010

3.2 KIRJOITTAJAT

Yhteensä 102 psalmissa on maininta siitä, kenen kirjoittamia ne ovat. Psalmissa 88 on mainittu tekijöinä sekä korahilaiset että esrahilainen Heman. Kuitenkin esim. hepreakielinen ilmaus "mizmor leDavid" (Daavidin psalmi) voidaan kääntää myös "Daavidille omistettu psalmi". Siten on mahdollista, että psalmien runoilijana on ollut joku muu kuin avausjakeessa mainittu henkilö.

מִזְמוֹר לְדָוִד מִזְמוֹר לְדָוִד

Daavid 73

(Ps. 3–9, 11–32, 34–41, 51–55, 57–65, 68–71, 86, 101, 103, 108–110, 122, 124, 131, 133, 138–145)

Korahilaiset 13

(Ps. 42–49, 84, 85, 87, 88)

Asaf 12

(Ps. 50, 73–83)

Salomo 2

(Ps. 72, 127)

Esrailainen Heman 1

(Ps. 88)

Esrailainen Etan 1

(Ps. 89)

Mooses 1

(Ps. 90)

אָסַף אֶסַף erisn. henk. mask. Asaf, "kokoaja"

[Katso H2 אֶסַף asaf \(200x\) koota, https://genfibeta.weebly.com/h2-xsp.html](https://genfibeta.weebly.com/h2-xsp.html)

3.3. PSALMIEN JAKO SISÄLLÖN MUKAAN

Psalmeja ei ole Raamatussa ryhmitelty aiheen mukaan. Siksi vierekkäiset psalmit saattavat sisältää hyvinkin erilaisia elämäntuntoja: syvää epätoivoa ja riemullista kiitosta. Psalmeja voidaan kuitenkin jaotella erilaisiin ryhmiin sisällön perusteella.

Tunnetuimpia näistä ryhmistä on seitsemän katumuspsalmia (Ps. 6, 32, 38, 51, 102, 130, 143). Tämä ryhmä oli tunnettu jo vanhan kirkon aikana. Martti Luther on kirjoittanut selityksen näihin seitsemään katumuspsalmiin.

Martti Luther: Minä tunnustin syntini. Suom. Toivo Laitinen ja Heidi Ollikainen. WSOY 1966

Muita mahdollisia ryhmiä ovat esim. messiaspsalmit, valituspsalmit, kiitospsalmit, ylistyspsalmit, pyhiinvaelluspsalmit eli matkalaulut sekä pyyntö- ja sapattirukoukset.

3.4 MATKALAULUT

Matkalaulut (shir hama'alot) muodostavat myös yhden psalmiryhmän. Vanha Biblia käänsi matkalaulun nimellä "veisu korkeimmassa Kuorissa". Masoreettisessa tekstissä matkalauluiksi nimetään yhteensä 15 psalmia (Ps. 120–134).

שִׁיר־הַמַּעְלוֹת שִׁיר הַמַּעְלוֹת

Raamattu Kansalle ry on julkaissut matkalauluista vuonna 1988 Mirja Ronningin käännösehdotuksen. Interlineaarisen sana sanalta etenevän käännöksen sekä käännösehdotuksen lisäksi mukana on myös lyhyt kommentaariosuus.

Matkalauluja on mahdollisesti aikanaan laulettu vaellettaessa ylös Jerusalemiin vuotuisiin juhliin sekä näiden juhlien aikana. Ainakin osa matkalauluista on saattanut kuulua kuitenkin jokapäiväiseen temppelipalvelukseen.

Juutalaisessa juhlakalenterissa oli – ja on yhä edelleen – kolme suurta juhlaa, jolloin hurskaat juutalaiset vaelsivat suurin joukoin aina ulkomaita myöten Jerusalemiin. Matkalaulu-nimi tarkoittaaakin "ylösnousemisen laulua" (RSV, NIV, ESV Song of Ascent).

”Kolme kertaa vuodessa tulkoon kaikki sinun miesväkesi Herran, sinun Jumalasi, kasvojen eteen siihen paikkaan, jonka Hän valitsee: happamattoman leivän juhlanan, viikkojuhlanan ja lehtimajanjuhlanan.”
(5. Moos. 16:16)

Joissakin käännöksissä nimi tulkitaan portaaksi tai askelmiksi (KJV, AV Song of Degrees, "askelmalaulu"). Jotkut juutalaiset raamatunselittäjät ovat selittäneet ne lauluiksi, joita temppelissä laulettiin portailla – joko sisällä niillä 15 portaalla, jotka olivat naisten ja miesten esipihan välillä – tai noustaessa ylös mäkeä portaita pitkin kohti Jerusalemin temppeliä.

Yksi näkökulma matkalauluihin on juutalaisen kansan paluu Babylonian pakkosiirtolaisuudesta takaisin Luvattuun maahan ja Jerusalemiin.

Jotkut ovat arvelleet portaiden eli asteiden viittaavaan näiden psalmien kirjalliseen rakenteeseen.

Allekirjoittaneen mielestä kuitenkin kattavin ja samalla useimmat edellisistä näkökulmista sisäänsä sulkeva selitys on tulkita "ylösnouseminen" hengellisesti: se on sydämen (so. Jumala-suhteen "paikan" eli hengen) korottamista Jumalan puoleen.

"Ylentäkää sydämenne!"

"Ylennämme sen Herran puoleen."

3.5 PSALMIT ANTAVAT RUKOILIJALLE SANAT

Natsi-Saksan vankilassa lopulta teloitettu tunnustuksellinen luterilainen pastori Dietrich Bonhoeffer [1906–1945] kirjoittaa vähän ennen vangitsemistaan ilmestyneessä kirjassa seuraavaa:

”Psalmit antavat runsaasti neuvoja siitä, kuinka voimme oikealla tavalla tulla Jumalan eteen niissä monissa kärsimyksissä, joita maailma meille tuottaa. Psalmeille on tuttua vaikea sairaus, Jumalan ja ihmisten hylkäämänä oleminen, vaara, vaino, vankeus ja kaikki muu kuviteltavissa oleva hätä, mitä maailmassa on (Ps. 13, 31, 35, 41, 44, 54, 55, 56, 61, 74, 79, 86, 88, 102, 105 jne.).

Ne eivät kiellä kärsimyksen olemassaoloa eivätkä selittele ja kaunistele sitä petollisen hurskain sanoin. Ne antavat sen olla sellaisenaan ja ahdistaa uskoamme. Toisinaan ne eivät näe ulospääsytietä (Ps. 88), mutta ne kaikki valittavat hätäänsä Jumalalle.”

”Valituspsalmeissa tulee näkyviin koko seurakunnan hätä kaikkina aikoina sellaisena kuin yksin Jeesus Kristus on käynyt sen täydellisesti läpi. Koska se kaikki tapahtuu Jumalan tahdon mukaisesti, ja koska Jumala tuntee sen kokonaan, ja on siitä paremmin perillä kuin me itse, niin Jumala yksin voi myös auttaa. Mutta juuri siitä syystä kaikkien kysymysten on myös saatava syöksyä Jumalan itsensä kimppuun.” (Dietrich Bonhoeffer: Katselen taivasta, mietteitä Psalmien äärellä. SLS 1997)

Kirkkoisä Athanasios [n. 298–373] kirjoitti Psalmtarista seuraavaa:

”Tässä kirjassa näet kuvattuna ihmisen koko elämän, sieluntunnelmat ja ajatusten liikkeet. Jos tunnet katumusta, jo ahdistukset ja kiusaukset ovat sinua kohdanneet, jos olet kärsinyt vaivaa tai joutunut hätään – kaikkiin tapauksiin saat tästä kirjasta opastusta. Psalmit antavat sinulle sanat, joilla voit esittää asiasi Jumalalle.”

3.6 MESSIASPSALMIT

Uusi testamentti ja nimenomaan itse Jeesuksen omat sanat vahvistavat moneen kertaan, että koko Vanha testamentti on profetiaa, todistusta ja esikuvaa (tulevaisen varjo) jo paratiisissa luvatussa Messiaasta, Jeesuksesta itsestään. Tämä koskee VT:n kaikkia osia: Mooseksen lakia, Profeettoja ja Kirjoituksia. Psalmit kuuluvat juutalaisessa jaottelussa Kirjoitusten ryhmään.

25 Niin hän sanoi heille: "Oi, te ymmärtämättömät ja hitaat sydämeltä uskomaan kaikkea sitä, minkä profeetat ovat puhuneet!

26 Eikö Kristuksen pitänyt tätä kärsimän ja sitten menemän kirkkauteensa?"

27 Ja hän alkoi Mooseksesta ja kaikista Profeetoista ja selitti heille, mitä hänestä oli kaikissa Kirjoituksissa sanottu. (Luuk. 24:25–27)

44 Ja hän sanoi heille: "Tätä tarkoittivat minun sanani, kun minä puhuin teille ollessani vielä teidän kanssanne, että kaiken pitää käymän toteen, mikä minusta on kirjoitettu Mooseksen laissa ja Profeetoissa ja Psalmeissa."

45 Silloin hän avasi heidän ymmärryksensä käsittämään Kirjoitukset.

46 Ja hän sanoi heille: "Niin on kirjoitettu, että Kristus oli kärsivä ja kolmantena päivänä nouseva kuolleista,

47 ja että parannusta syntien anteeksisaamiseksi on saarnattava hänen nimessään kaikille kansoille, alkaen Jerusalemissa." (Luuk. 24:44–47)

32 On toinen, joka todistaa minusta, ja minä tiedän, että se todistus, jonka hän minusta todistaa, on pätevä. (Joh. 5:32)

36 Mutta minulla on todistus, joka on suurempi kuin Johanneksen; sillä ne teot, jotka Isä on antanut minun täytettäväkseni, ne teot, jotka minä teen, todistavat minusta, että Isä on minut lähettänyt.

37 Ja Isä, joka on minut lähettänyt, hän on todistanut minusta. Te ette ole koskaan kuulleet hänen ääntänsä ettekä nähneet hänen muotoansa,

38 eikä teillä ole hänen Sanaansa teissä pysyväisenä; sillä te ette usko sitä, jonka hän on lähettänyt.

39 Te tutkutte Kirjoituksia, sillä teillä on mielestänne niissä iankaikkinen elämä, ja ne juuri todistavat minusta. (Joh. 5:36–39)

46 Sillä jos te Moosesta uskoisitte, niin te uskoisitte minua; sillä minusta hän on kirjoittanut. (Joh. 5:46)

Tämän todistuksen nojalla voimme sanoa, että psalmit ovat kaikki messiaspsalmeja. Kaikki psalmit puhuvat tavalla tai toisella Jeesuksesta: suoraan tai välillisesti, avoimesti tai salatusti. Raamatun tutkimuksessa puhutaan myös esim. kuningaspsalmeista ja valtaistuimellenousu- eli kruunauspsalmeista.

Eri tutkijat määrittelevät eri tavalla sen, mihin ryhmiin eri psalmit kuuluvat.

Esim. seuraavia psalmeja on pidetty erityisesti messiaspsalmeina:

Ps, 2, 8, 16–24, 40, 41, 45–47, 69, 72, 84, 89, 93–104, 109, 110, 118, 119.

3.7 PSALMIEN JAKO VIITEEN KIRJAAN

Heprealaisessa VT:ssa Psalmien kirja on jaettu viiteen eri kirjaan:

- Kirja 1: Psalmit 1–41
- Kirja 2: Psalmit 42–72
- Kirja 3: Psalmit 73–89
- Kirja 4: Psalmit 90–106
- Kirja 5: Psalmit 107–150

Jokainen näistä kirjoista eli kirjakääröistä päättyy ylistysrukoukseen:

Kiitetty olkoon Herra, Israelin Jumala, iankaikkisesta iankaikkiseen. Aamen, aamen. (Ps. 41:14)

Kiitetty olkoon hänen Kunniansa nimi ikuisesti, ja täyttäköön hänen Kunniansa koko maan. Aamen, aamen. Tähän päättyivät Daavidin, Iisain pojan rukoukset. (Ps. 72:19–20)

Herra olkoon kiitetty ikuisesti. Aamen, aamen. (Ps. 89:53)

Kiitetty olkoon Herra, Israelin Jumala, iankaikkisesta iankaikkiseen. Ja kaikki kansa sanokoon: "Aamen. Halleluja!" (Ps. 106:48)

Ja lopulta koko Psalmien kirja päättyy suureen taivaallisen ylistyksen pauhuun:

1. Halleluja! Ylistäkää Jumalaa hänen pyhäkössään, ylistäkää häntä hänen väkevyytensä taivaanvahvuuksissa.
2. Ylistäkää häntä hänen voimallisista teoistansa, ylistäkää häntä, sillä hänen herrautensa on suuri.
3. Ylistäkää häntä pasuunan pauhulla, ylistäkää häntä harpuilla ja kanteleilla.
4. Ylistäkää häntä vaskirummuilla ja karkelolla, ylistäkää häntä kielisoittimilla ja huiluilla.
5. Ylistäkää häntä helisevillä symbaaleilla, ylistäkää häntä kumisevilla symbaaleilla.
6. Kaikki, joissa henki on, ylistäkää Herraa! Halleluja! (Ps. 150)